

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pòli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 21. decembra 1859.

Sovražniki poljskih miš.

Pod tem nadpisom smo brali v nekem švicarskem kmetijskem časniku to-le:

Še vedno lové in preganjajo ljudje sovo in pa čuka, in mislijo, da dobre dela dopernašajo; oni streljajo te živali in jih na skednje ali kakošne druge vrata pribijajo, kakor da bi to znamenje bilo kakega posebnega junaštva.

Je pa le znamenje nevednosti!

Ravno sove in čuke in celo njih pleme bi mogli ljudje z največjo skerbjo varovati, da bi se ne preganjale in morile, ker bi vediti mogli, da sovam in čukom najljubši živež so miši, ktere kmetijstvu veliko škodo prizadenejo.

Kako koristna sta nam čuk in sova ravno zatega voljo, kaže neizrečeno velika rodovitnost (plodnost) poljskih miš, ker namreč vsaka ona od vélicege travna do kimovca vsacih pet tednov po 12 mladih na svet pripravi. Če se jih pa le po 40 rajta, med kterimi gotovo je polovica babc, in da vsaka teh le po 8 mladih zaredí, ste dve miši v stanu v enem letu 200 miš na naše polje zarediti.

Če pohlevna zima nastopi, se zaredí iz teh 200 v prihodnjem letu lahko 10 do 15.000 škodljivih miš! — Profesor Leunis v Hildesheimu terdi celó, da se more en sam par miš v enem letu do 25 tavžent pomnožiti, če se rod za rodom rajta.

Koliko miš pokončá potem takem ena sova, če v šestih mescih ali v 200 dnéh vsaki dan eno miš pozoblje, med kterimi je kakih 100 babc? Rajtenga je lahka.

100krat 200 je 20.000, to je, dvajset tavžent.

20 sov v enem kraji je tedaj v stanu po omenjeni rajtengi zarejo štirikrat sto tavžent miš pokončati.

In take prijatle kmetijstva pribija marsikter neumen mož, ki je sam kmetovavec, z neko ošabnostjo na vrata svojega skednja in hleva! — v tem, ko si kmetijske družtva glave ubijajo, kako bi se dalo strašni mišji škodi v okom priti.

Ravno tako se dela tudi z nekterimi nedolžnimi kačami. Preganjajo in pobijajo se te koristne živalice s tako ljuto razserditostjo, kakor da bi se Bog vé kakošno junaško delo doveršilo, — in tudi te živali, ktere kmetovavci s takim sovražtvom preganjajo in s tako ostudnostjo ogledujejo, jim vendar le vse njih sovražtvo z vednim — mišolovom povračujejo.

Za ubijavce sov in kač bi se moglo moliti: „Gospod, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo, in vlij jim možganov v prazno glavo!“

Kako se dá dno kapnic in štirn lahko preiskavati.

Malo je znano, da se dá dno v kapnicah in štirnah ali pa globoko žoltno v vodi z navadnim zercalom ali ogledalom (špeglom) lahko pregledati in preiskati.

Kadar sonce svitlo sije, derži ogledalo tako, da bode svitloba naravnost na dno kapnice ali pa štirne sijala. In

dno bo po teh solnčnih žarkih tako razsvitljeno, da se vsaka tudi najmanja stvar prav natanko razločiti dá.

Na to vižo smo štirne pregledovali, ki so bile po 50 do 60 čevljev globoke in napol z vodo napolnjene, in na dnu tako razsvitljenih štirn smo od zgorej vsako slamico ali kako drugo majhno reč natanko razločili.

Ravno tako se dá tudi dno v bajaranjih in vodah ogledovati, če je le voda nekoliko čista in dosti mirna.

Če je pa kaka štirna ali kapnica pokrita ali če za kakim poslopjem tako stoji, da sončna svitloba blizo do luknje ne more, se morate pa dve ogledali (dva špegla) vzeti, in sicer eno tako, da se svitloba na luknjo napelje, drugo pa tako, da solnčni žarki navpik v šterno ali kapnico svetijo. Svitloba se dá 50 do 100 komolcov deleč do namenjenega mesta peljati, potem pa se navzdol mora obertiti.

Gospodarske skušnje.

(Češplje iz semena izrejati). Ker češplje iz koreninskih odrastkov zarejene dolgo ne terpé, so jeli gospodarji na drugačno češpljevo zarejo misliti, namreč na zarejo iz koščic. Kdor si pa hoče dobrih češpelj iz koščic zarediti, naj jemlje koščice za setev od dobrih in debelih sort, in pri takih, pri kterih se meso rado od košic loči.

Za domače potrebe kaj.

(Slamnatih podplatov) naredijo po „Deutsche Gewerbeztg.“ na Saksonskem vsako leto sila veliko, ki jih ljudje kmečki in gosposki pozimi nosijo v škornjah in čevljah. Nobena reč ni za noge tako gorka kakor slamnati podplati, ki tudi dolgo terpé; dva para ima človek za celo zimo dosti. — Ker si iz mehke slame takih podplatov napraviti ni nobena posebna umetnost, naj si jih naredí ali narediti dá, kogar rado v noge zebe.

(Pege, kako se odpravijo). Marsikaka hči Evina bi kaj dala, ako bi dobila pripomoček zoper nemile pege. Nek pošten sodar mi je to jesen pravil, da je nekte tih peg tako-le čisto odpravil: Ko nov hrastov sod izkuri, in ga z vodo znotraj polije in zvalja, bo ta voda vsa čreslasta in žgeča kot krop. S takim kropom se mora po 6—8krat v tednu lice umivati, pa ga ne obrisati, dokler se samo ne posuši — in pege so preč.

(Zdravilo za razpokane roke). Razpusti 8 lotov belega voska in primešaj dva lota mandeljnovega olja, da si mazilo napraviš. Razpokane roke si vsaki večer, preden greš spat, s tem mazilom namaži in čez noč imej rokavice na rokah. In v kratkem času ti bodo roke zdrave.

(Zmerznjene jajca za jéd dobre napraviti). Raztopi v merzli vodi nekoliko soli in deni va-njo zmerznjene jajca. Slana voda potegne zmerzlino iz jajc, da so ravno tako dobre, kakor so pred bile.